

המוות של האימפריה האוסטרית הונגרית.

קולונל (אלוף-מישנה) רדל, ילד ללא יחוס ממישפחה ענייה ברותניה, סלל את דרכו הצבאית בשאפתנות מרובה, עד שהגיע לדרגת ראש המישטרה החשאית ומפקד הארמיה השמינית בפראג, כשנתפס על גילוי סודות צבאיים לטובת חשאי רוסי, על רקע יחסים הומוסקסואליים.

הסרט מתחיל במעקב אחרי הילד אלפרד רדל, המתיידר עם בן-אצולה בשם כריסטוף קוביני, כשכבר בידירות זאת ניכרים סימנים של אהבה הומוסקסואלית. אם כי קצצין צעיר מודחקת נטייה זו ורדל סבור שהוא מאוהב באחותו של אותו האציל, קתלין.

הקשרים בין קתלין לאלפרד רדל נשמרים במשך זמן רב, אם כי שניהם נכנסים לנישואין כפויים ולא מאושרים, כשרדל, הלהוט להוכיח את עצמו לאצילים-מלידה המקיפים אותו, מטפס כסולם הצבאי ומצליח לעשות לעצמו אויבים ואף לא ידיד-אמת אחד.

איש אינו שוכח לו את מוצאו הנחות. אם הוא אינו אציל, משמע שהוא שונה, אם הוא שונה, משמע שהוא יהודי, אם הוא יהודי, משמע שהוא הומוסקסואל, אם הוא הומוסקסואל משמע שהוא בוגד.

כשהוא נעזר בפטרון מימי נעוריו, קולונל פורדון, מגיע רדל למישרת ראש המישטרה החשאית, דבר המטיידר ביותר את רב-התככים באותה התקופה, נסיך-הכתר פרנץ פרדיננד, כשרדל מתאהב בסוכן חשאי רוסי, טומן לו הנסיד מלכודת, ורדל נתפס על חם.

הנסיך מתכוון להעמידו למישפט-ראווה, דבר שישרת יפה את האינטרסים של בית המלוכה ההבסבורגי, אך בהיבטו משאירים בידיו של רדל מוצא של כבוד — אקדח שישים קץ לחייו.

זמן קצר אחרי ההתאבדות נרצח הנסיך בסאראייבו, דבר שנתן, כידוע, את האות לפריצת מלחמת-העולם הראשונה.

הסרט שהתקבל עליידי האורחים בפסטיבל בהתלהבות רבה, לא זכה בכל השבחים כולם. סרט אחר, שונה בתכניו לית השינוי, היה האטרקציה הכאה של שבוע הסרט ההונגרי.

זהו טיול מאורגן, סרט תיעודי, שנבחר כנתיים גם להצגה בפסטיבל ברלין, והטומן בשמו חומר-נפץ. כל מי שלא שמע עליו, יאמין, בטיבעיות רבה, שזו יכולה להיות קומדיה בעלת נופים מרהיבים, אבל זהו טיול מאורגן מיוחד במינו.

הבימאי גיולה גאודאק, מן המתעדיים המבריקים של ארצו, בחר לעמוב

האיש הנכון

הוא סוכן חשאי המגוייס באמצעות נערה צבאית. זהו גיבור המותחן האיש הנכון לתפקיד העדין, הגדוש סצינות

ולא היתה מסוגלת לצאת למסע. מאחר שעליה לעבור ניתוח נוסף בשורת ניתוחים שכבר עברה, כתוצאה של הטיפול הרפואי המיוחד שלו נפלו קורבן הנשים באותו מחנה מזווייץ.

אבל הנורא מכל הוא לא הסיפור שהיא מספרת על נוראות אושוויץ, כי אם סיפור בן-ימינו, שבו, כנראה, טמונה הסיבה הרוחנית העיקרית לעשיית הסרט הזה. היא מספרת כי אחד האנשי שים שפגשה, בעת שהיתה מאושפזת בכיתת-החולים בפעם הקודמת, אמר שהיטלר לא היה אדם כל-כך רע כמו שחושבים עליו — חבל רק שלא הצליח לגמור את המלאכה.

אחד האנשים אומר בטיול: "אלוהים לא היה במקום הזה. כי אילו היה שם — איך היה מתיר לדבר כזה לקרות?" איש אחר: "איך הלכו האנשים לבתי-המוות כך סתם, בלי לומר מילה איך שתק העולם?"

גאודאק הבימאי אינו אומר כלום. הוא רק מראה את פניהם המשתאים ואת עיניהם שנתרוקנו מדמע של תייריו הקשישים, ואף לא טורח לתת לכל אחד מהם לספר את סיפורו. לא צריך. הוא רק משהה את המצלמה על פניה של אשה באה בימים, ההולכת בנעליים אורתופדיות, שעונה על מקל ומלקטת פרחים שגדלו בתמימות על

אזדאק אינו אומר מילה משלו, אין אף שורה אחת של תסריט או הסבר, שנכתבה על-ידו, כדי להסביר את המתרחש.

הוא פשוט מלווה את הקבוצה מן האוטובוס שבבילי אושוויץ, כשהנושא היחיד שאינו נמצא בטיול ושבו משתמש הבימאי להעביר את המסר שלו היא אשה קשישה, שנשארה בבית

מיטה, כמו זאת שלמעלה. האיש הנכון הוא אחד מ-20 הסרטים שהפיקו השנה ההונגרים בחמשת אולפניהם, המתקיימים על הקצבות מממשלתיות והמפיקים מיבחר מגוון של סרטים, שלא כולם ראויים לפרסים.

אדמה מזובלת בדם. ובעניין אותו החשבון עצמו — שני בימאי הסרט שלום לך בן הציגו באחד מהדררי-ההקרנה סרט תיעודי שעשו על התיישבות הקלאית יהודית בכפר מרוחק, כפינה זנוחה של הונגריה. כמה מן המארחים הסבו את תשומת-ליבם לכך והסבירו: הסרט הזה הוא הצדקה והצטרקות לפני כל מי שקטל את סרטים העלילתי על איוב, המתמרד כאילו נגד אלוהיו.

הרי הסרט הזה הוא זיוף ופשע, טענו ואף חילקו, למעשה, את רכושם בין פשוטי-העם. וכין השאר גם סרט שעורר את הכעס הגדול ביותר של צופי השבוע, זהו עיבוד חדש ושרירותי של ירמה, עליידי צמד הבימאים שעשה את שלום לך בן גיונגיוש, וקאבאי, ושנשלח על-ידי ההונגרים להתמודד על פרס האוסקר לסרט הזר, שעורר הרבה סימני-שאלה. ראשית דבר, אין בינו לבין לורקה אף קירבת-מישפחה, לא באווירה, לא

בסיגנון, לא במזג וגם לא במזג-האוויר. זוהי, שוב, קופרודוקציה הונגרית-גרמנית, שצולמה בספרד. השחקנית הגרמניה גורדון (האשה הנוערת) לנדגרה מופיעה בתפקיד לורקה, כשאת ידיר בעלה מגלם שחקן שגם הוא אין לו טיפת דם יסתיכונית אחת — מאתייה קארייר עדיין-הפנים וחיוורת-העור. באופן בלתי-הגייוני לחלוטין רוחצים בני הכפר בעירום מוחלט באגם, כחום היום, ומייד אחרי-כך בא הגיבור ומסיק את האה בעצים, כנהוג במרכז אירופה החורפית.

אבל האורחים לא הסתפקו בגיחוך מתחת לשולחן, הם גם לא סגרו את פיהם ולא הסכו את שבת ביקורתם. לא באופן פרטי וגם לא באופן פומבי. הדעה הכללית היתה, שהסרט ההונגרי גרי נמצא כמשכר. אומנם, קופרודוקציה מוצלחת כמו מפיסטו או רדל מניכה פירות טעימים, אבל סרטים דוגמת ירמה ואחרים מסכנים את האופי ההונגרי.

אולי מוטב לחזור להפקות הקטנות בעלות האופי הלאומי המובהק, ולהיצמד לבעיות ולנושאים המוכרים באמת ליוצרים ההונגרים.

האוסטרית-הונגרי, המואשם בבגידה, על רקע הומוסקסואלי. כדי לטשטש עיקבות ניהל רומן עם בת אצילים, אך כשנעצר, התאבד (למעלה, משמאל).